

in epistolam II ad Thessalonicenses III.

sequi vitā eternā Bo. 6. H̄a de vita eterna. Petet autē p̄ eis exhortationem que eis monitus ducens animū ad volendum. Et hāc potest facere homo exercitus sed non est efficax nisi ēt interi sp̄s dei. Tū dicit. Exhortet corda vestra id est instiget Osee. 2. Inducat eam in solitudinem et loquar ad cor eius tc. Item perit confirmationem. Unde dicit. Et confirmet p̄ s. Confirmat hoc deus qđ operatus es in nobis tc. Quasi dicit. Exhortetur p̄ granam ut velimus. et confirmet ut efficaciter velimus. Et hoc in omni opere bono et sermone. Precedit opus sermonē. quia cepit iesus facere et docere Act. 1.

Capitulū tertīū.

Decetero fratres orate pro nobis ut sermo dei currat et clariſſetur sicut et apud vos: vt liberemur ab importunis et malis hominibus. Non enim omnīū est fides. Fidelis autē deus est qui confirmabit vos: et custodiet a malo. Confidimus autē de vobis fratres in domīo: quoniam quēcūq; precipimus et facitis et facietis. Dominus autē dirigat corda vestra in charitate dei et patiētia christi. Denunciamus autē vobis fratres in nomine domini nostri iesu christi: vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate et non scđm traditionem quam acceperunt a nobis. Ipsi enim sc̄itis quēad modum oporteat imitari nos: quoniam nō inquieti fuimus inter vos: neq; gratis pañem mandauimus ab aliquo o: sed in labore et fatigatione nocte ac die operantes: ne quem vestruz grauaremus. Non quasi non habuerim⁹ potestate: s; vt nosmetipſos formā darem⁹ vobis ad imitandū nos.

Supra instruit eos de futuris in nouissimum: hic instruit eos de quibudam que particulariter eis agenda erat. Abi p̄mo ponit instruc̄io. Secundo ep̄stole conclusio ibi. Ipse autē deus pacis tc. Item p̄mo monerit qualitatem habeant ad ipsum. Secundo ostendit quid de eis confidat ipse ibi. Fidelis autē deus tc. Tertio quoniam se habent ad alios qui inordinate ambulant. ibi. Denunciamus autē vobis tc. Circa primū p̄mo ponit orationem. Scđo qđ in oratione est petendū ibi. Ut sermo tc. Dicit g. Decetero sc̄z qđ estis sufficienter instructi orate tc. Bo. 15. Obsecro igit̄ vos fratres p̄ dominum nostrū iesum christuz et per charitatē sp̄sancti ut adiuuatis me in orationibus vestris. p̄ me ad deum tc. Et hoc est debitum qđ curati habent curam utilitatis gregis. Heb. 13. Memento prepositoruz vestroz qui vobis locuti sunt verbum qđ tc. Secundo ostendit quid pertenduz est ut sc̄zollant impedimenta predicationis. Et ideo dicit. Ut sermo domini currat qđ nō potest totaliter impediri. sed retardari. Ideo dicit currat. Col. 4. Orantes simul etiā p̄ nobis ut dominus aperiat nobis hostiū sermonis ad loquendum mysterium xp̄i tc. Item ut clarifice sc̄z perclarum et lucidam expositionem apud rudes et sapientes sicut et apud vos. Roma. i. Sapientibus et insipientibus debitor sum tc. Prover. j. 4. Doctrina prudentiuz

facilis. Item per miracula que sunt demonstrationes fidei. Est enim omnis scientia clara et demonstrationes. et hoc est orandum Act. 4. Da seruis tuo cum omni fiducia loqui verbum tuū tc. Item secundū orandum est p̄ predicatoribus ut liberen̄t ab importunitate et malis hominib⁹ sc̄z pleudo ap̄fis qđ sunt importuni in disputando. mali in seducendo. Ut p̄secutoribus qđ cogitauerunt iniq; tem in corde. Et ratio huius petitionis est: quia omniū non est fides. qđ licet videant habere eam: non tamē habent veram Isa. 53. Domine quis creditur auditui nostro. Bo. 10. Non omnes obedient euangelio. Et Deinde cum dicit. Fidelis tc. ponit fiduciam quā habet de eis. Et p̄mo facit hoc. Secundo orat p̄ eis ibi. Dominus autē tc. Fiducia autē pendet ex deo qui gratiam pat et ex hominibus qui sunt liberi arbitrii. et dirigant in gratia. Dicit p̄mo ex parte dei. Confido et orabitis et exaudiens ministris qđ fidelis est domin⁹. qui confirmabit in bonis que in vobis est operatus. 1. Pe. vltimo. Perficiet et confirmabit consolidabit tc. Et custodiet a malo culpe et pene. Si tñ in mala pene incidat est eis in bonis qđ diligētib⁹ deū oia cooperant in bonis tc. ut dicit Bo. 8. Secundo ex parte eorum dicit. Confidimus tc. sc̄z ex gratia quā accepistis. sed in deo non in virtute vestra Heb. 6. Confidimus autē de vobis dilectissimi meliora et viciniora salutis. tc. Quoniam quēcūq; precipim⁹ tc. id ē quoniam ḡse uerabitis Ero. 24. Omnia verba que locutus est dominus faciemus. Et Deinde cum dicit. Dominus tc. p̄ eis orat dicens. Domin⁹ autē dirigat sc̄z et gueniatu: Est autē hominis animū preparare: et dñi linguam gubernare ut dicit puer. 16. Et paulopost. Cor hominis disponit viā suā. sed dñi est dirigere gressus eius sc̄z ad destinatum brauum. Et ideo dicit. Dirigat corda non soli exteriora opera. et hoc in charitate. Duo autē sunt qđ que in via salutis incedimus les bona que facimus et mala que sustinemus. Sed opera non sunt bona nisi directa in finem charitatis. 1. Tl. i. Finis precepti est charitas tc. Item nec patientia nisi per xp̄m Luc. 21. In patientia vestra possidebitis animas vestras tc. Matth. 5. Beati eritis cum maledixerint vobis homines tc. Et ideo dicit. In patientia christi id est tolerantia malorum. ppter xp̄m vel ad exemplum eius. 1. Pe. 2. Christus passus ē p̄ nobis vobis relinques exemplum tc. Et Deinde cu; dicit. Denunciamus tc. ostendit quō se habeant ad homines inordinateos. Et p̄mo pponit edictum. Secundo exponit ibi. Ipsi em tc. Tertio ostendit necessitatē edis etiā pponendi ibi. Audiuius tc. Dicit ergo. Sic vos vivitis et sic confido. Sed qđ sunt quidam mali inter vos denunciam⁹ sc̄z perfectis. In nomine tc. Hoc enim ad p̄latum pertinet Isa. 58. Annuncia populo meo scelerā eorum. et domui luda peccata eorū tc. Ezech. 3. Bangūnez illius de manu tua requirā. Et sequit edictum dicens. Ut subtrahatis tc. Et hoc introductū est in ecclesia et mali vitēt et hoc in infirmiores ex eorum consors maculēt Eze. 13. Qui tetigerit pices iniquabilē ab ea 1. corin. 5. Modicū fermentū totam massam corūpit. Item ad sanationem peccantis ut confusio cedat ei in latum Eze. 4. Et confusio adducens peccatum est confusio adducens gloriam. Nec hoc debet fieri passum: sed cū deliberatiō et maturitate. 1. Corin. 5. Congregatis vobis et meo spiritu cum virtute dñi iesu tradere būismos diathane in interitu carnis tc. Et sic hic dicit. Ut subtrahatis tc. Nec debet fieri excommunicatio nisi p̄ aliquo peccato. qđ hic dicit inordinate tc. Et hoc est qđ aliqd ē p̄m se malum et contra ordinem iuris naturalis ut glosa exponit. 1. Corin. 14. Ut omnia honeste et p̄m ordinens stant in vobis Bo. 13. Dia que sunt a deo ordinata sunt

Explanatio sancti Thome

Nel qz est phibitum et contra doctrinam ecclesie. **A**nde dicit. Et non solum traditione re. **S**upra sedis huius. **T**estimone traditiones quas didicistis sive per sermonem sive per epistolam nostram. **D**einde euz dicit. Ipse est re. exposuit quod ad ultimum quod dixerat scilicet solum traditiones ostendens quod sit traditio hec et quod acceperunt ab ipso. **E**t autem hec traditio ut non essent ociosi vel curiosi. **E**t primo ostendit quoniam acceperunt verbo. **S**ecundo quoniam exemplo. **I**tem primo ostendit et vitavit inquietudinem. **S**ecundo quoniam. **T**ertio assignat causam. **D**icit ergo. Traditiones quae acceperunt scilicet re. quia prelati sunt imitandi non in oib; sed in his que sunt regula christi. **L**or. 4. et. 11. **I**mitatores mei esote sicut et ego christi re. **E**rin quoque quoniam non inquieti fuimus inter vos. **E**rant enim thessalonicenses valde liberales. **I**thessal. 4. **D**e charitate fraternali non necesse habemus scribere vobis. ipsi enim didicistis re. **B**ac ratiō pauperes ociole viuebant et ex ocio dabant se operibus indebitis nec pretiis ad eos. **E**t hoc erat inquietudo. **I**deo dicit. **M**anum non inquieti re. **I**thessal. 4. **O**peram dentis ut huius sitis re. **C**ontra neque g̃as re. quod operibus manū operabatur ac. 20. dicit. **I**pse scitis quoniam ad ea que mibi opus erant et his qui mecum sunt ministraverunt manū iste. **E**t puer. ultimo. **P**anem ociosam non comedit. **R**umeri. 16. **L**ucis quod nec asellum quidē vñq̃ acceperim ab eis re. **S**ed in labore et fatigione. **N**ō parum sed nocte et die id est continue. quod aliquād opterebat eum predicare et doceare et residuum ponebat in labore. **C**ontra quem vestris. 2. **L**orin. 12. **Q**uid est quod pre ceteris minus habuistis nisi et nō grauauit vos. **D**einde cum dicit. Non est nō re. assignat causam sui operis manualis. Abi excludit primo causam falsam. **S**ecundo ponit veram. **F**alsa quidē causa esset si quis diceret quod ei non liceret accipere ab eis sumptus. **E**t ideo dicit. Non quasi re. immo habuimus potestatem viuendi de sumptibus fidelium. **J**orin. 9. **Q**ui altario deferuerunt cum altari participant. **M**arth. 10. **D**ignus est operarius cibo suo. **I**. corin. 9. **S**ic et dominus ordinavit his qui euangelium annunciant de euangelio vivere. **E**t sic ex euangelio sunt duo genera hominum potestem habentius viuere de sumptibus quicunque altari deserunt ut predicatorum. **D**einde cum dicit. Sed ut nos re. ponit veram causam. **N**am duplice causa inuenimus quare apliis manibus laborauit. **A**na apud corinthios Aliia hic. Illi enim erāt aurari et grauati sicut ibi dicitur. **C**ausa autem quare laborauit hic fuit horum oculum. **E**t ideo dicit. At nos essemus in forma scilicet laborandi. **I**. **L**. 4. **E**xemplum esto fidelium in verbo. in conversatione. in charitate. in fide. in castitate. **I**. **P**e. 5. **F**orma facti regis. **A**lia causa ponit in glossa. **I**. **corin.** 4. scilicet quodā nō inuenimus qui der nobis et tunc laborabat. **Q**uartia causa erat ut sicut monachii egypti nō essent ociosi. **L**c. 33. **V**ultam malicieas docuit ociositas re. **A**nde qui nō habent exercitium vel officij vel studij vel lectionis periculose viuunt ociosi.

Lectio secunda

Domini nunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari: nec manducet. **A**udiuiimus enim inter vos quosdam ambulantes inquieti nihil operantes: sed curiosi agentes. **H**is autem qui eiusmodi sunt denunciamus et obsecramus in domo iesu christo ut cum silentio operantes suū panez

manducent. **E**los autem fratres nolite defere benefacientes. **O** si quis non obediet verbo nostro: per epistolam hanc notate et non cōmisceamini cum illo ut confundatur. **E**t nolite quasi inimicum existimare: sed corripite ut fratrem. **I**pse autem deus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. **D**ominus sit cum omnibus vobis. **S**alutatio mea manu pauli quod est signum in omni eppla. **I**ta scribo. **G**ratia domini nostri iesu christi cum omnibus vobis. **Amen.**
Supra ostendit apliis quid eis suo exemplo tradidit: ut scilicet non essent inquieti sed et operarentur: hic ostendit quod hoc presens verbis et factis tradidit. **A**nde dicit. **C**um essemus re. **Q**uasi dicat. **T**u formā daremus vobis: fecimus quod documentum: quod hoc denunciabamus. **Q**uoniam si quis re. **H**ec verba sicut dicit glossa et augustinus in libro de operibus monachorum quidam peruertebant quod non sit licitum seruis dei manibus operari. propter hoc dicit **M**arth. 6. **M**olite solliciti esse re. **N**am dicunt hāc operationem pertinere ad sollicitudinem victus. et propter hoc istud referebant ad spūalia opera. **Q**uasi dicat. **S**i quis non vult facere opera meritoria et spūalia non est dignus manducare. **S**ed hoc est contra intentionē apostoli qui dicit. **D**enunciabamus nos sic fecisse scilicet in labore et fatigione. **S**ed quid est quoniam si quis non vult re. **E**st ne hoc consiliū vel preceptū? **E**t video esse preceptū quod infra dicit. **S**i quis nō obbedierit vel bo nō re. **E**rigo omnes terent manibus operari. **Q**ui igit non operat manibus stat octolus peccat mortaliter. **R**espondeo. dicendum est quod est preceptū. sed aliquid precipit dupliciter. simpliciter vel sub conditione. **S**impliciter precipit quod se est necessarium ad latum. et hec sunt opera virtutum. **S**ub conditione vero ut quando talis est causa sine qua preceptum ferari nō potest. **P**recipitur autem homini quod corpus suū sustenter. **A**ls enim est homicida sui ipsius. **S**en. 2. **D**e omni ligno paradisi comece re. **E**xcepto ergo tenet homo corpus suum nutritre. **E**t similiter ad omnia sine quibus corpus non potest viuere tenemur. **A**nde quicquid nō habet aliud corpus sustenter licet: vel possidere vel lito negotiorum tenet laborare ne foret. **E**p. 4. **Q**ui furabat iaz non furebat. magis autem labore operando manū suis re. **E**t ergo preceptum quādū aliter non potest licere viuire. **A**nde dicit. **S**i quis non vult operari nec manducet. **E**t ergo duobus modis necessarium ut homo possit manducare scilicet vel quod habeat possessionem: vel quod licite puer. p̃s. **L**abores manuum tuarum et manducabis re. **I**thessal. 4. **O**peramini manibus vestris sicut precepimus vobis re. **D**einde cum dicit. **A**udiuiimus re. ponit necessitatem huius precepti. quia apostolus dixit hoc non tam ex officio docentes quod propter virtutem gentis. Ideo primo ponit culpam que inducit necessitatē precepti. **S**ed adhibet remedium ibi. **H**is autem qui re. **D**icit ergo. **A**udiuiimus re. **Q**uasi dicat. Ideo non occulte hoc precepimus: quod audiuiimus quosdam re. **A**nima enim hominis semper oportet quod circa aliquid occupetur. et ideo necesse est quod ociosi inquietudinem parant circa illucitam. **I**thess. 4. **O**pera deis ut quieti sint re. **E**t addit. **S**ed curiosi scilicet de negotiis aliorum. puer. 21. **D**esideria occidunt pigrum. **D**einde adhibet remedium cum dicit. **H**is autem re. **E**t primo ex parte peccantium. **S**ecundo ex parte